Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

Quod falso tutore auctore gestum esse dicetur

urn:nbn:de:bsz:31-319110

Visual Library

In protutele. Ibi attingit.i. non admi niſtrauit. Ibi geſſit. et quedam neglexit. ¶ Glo.op.de.l.ſi pupilli.§.fi.de ne. geſt. circa hanc materiã vide que no. Gui.de cu.in.d. .l.ſi pupilli.§.fi.

s **Is qui.** Ibi nõ enim ꝛc. Id eſt oĩno. reddit rõez. Ibi hoc eſt pcu ratoris. Ibi pupillus: q2 3ctus iſtiꝰ ꝓtutoris nõ tz ĩ preiudiciũ pupilli ſz in ꝑiudiciũ 3hẽtis. ſecus ſi reſcinditur per ſe.vt.j.ti.i.l.i.in pn.ibi per Dy. Ibi ad miniſtratio.nam tutore vendente legitime non audietur pupillus circa reſtõnem: ſed vẽdente ꝓ tutore audietur pupillus: vt hic patet. Item vbi contraxit tutor inſpici mus vtrum coniũctus ſit pupillo vel ne: licet contrahẽ te protutore ſit ſecus: vt.j.ti.i.l.pupilli.ſʒ Dy. ꝛ dic vt ibi. ¶ Oppo.glo.de.l.bone fidei.j.de acquirẽ.re.do. Et ſol.ut glo. ¶ Item oppo.glo.ꝙ res pupilli vſuca piantur: vt.l.apud celſuz.§.ſi quis nõ tutor.j.de exce. do.So.vt glo.ꝛ bene ꝛ.glo.allegat ꝓ ꝯcor.l.neqȝ.j.de re.co.dic ut ibi.

q **Uero.** Ibi tutori.i.tanꝗ verus teneatur actione tutele. Ibi tutorem id eſt vt verum tutorez ſm Dy. Ibi ſcire deber. facit.j. de acquiren.here.l.ſi is ad quẽ. ſm Jac.de are. Ibi in fi.l.facit quod no.j.e.l.i.in prin.ꝛ allegatur hec.l. per Guil.ſ.de offi.preto.l.obſeruare in fi.ꝙ ſi iudex delegatus ignorat ſe eſſe delegatum: ꝛ ferat ſententiam: ꝙ talis ſentẽtia nõ valet tanꝗ priuati: q2 oportet ꝙ ſciat ſe iudicez. arg.huius.l. ¶ Querit glo. que actio dabit Et reſponde vt glo.

q **Ui pro tutore.** Querit gloſa quam diligentiã tenet preſtare tutor. Et rñde ut glo. ꝛ allegat gl.l.a tutoribus.in prin.ꝛ dic vt ibi.

e **Qui.** Queritur quando dabitur illud iudicium cõtrarium. Reſponde vt glo.

¶ Hic finiunt dicta dñi Nico.de neapoli.

¶ Quod falſo tutore auctore geſtũ eẽ dicet. Rica.

b **Uius edicti.** In tex.ibi 3hentes cum pupillo bona fide.alias ſecus: vt.j.e.l.in fi. ſʒ Dy. ꝛ hoc dũ dicit 3hentes vel quaſi: vt.l.falſo. j.e.ꝛ in iudicio: vt.l.defenſor.ſ.de tu.ꝛ ra. di.ꝛ.l.iiij.§.idẽ ſcribit in pn.ſm Ja.de are.ꝛ bene. In tex.ibi vel alia regione datus certũ eſt reſti.dari furioſo q2 furioſus qui auctorizauit ꝓ nõ tutore habetur: vt.l. nec mandãte.ſ.de tu.ꝛ cura.da.ab his.ꝛ tutor adminiſtrando id qđ eſt adminiſtratiõis alteriꝰ ꝓ tutore non hẽtur: vt.ſ.de admi.tuto.l.ſi duo.ꝛ.l.vel in partes. In tex.ibi nõne valebit quod geſtũ eſt. Rñ.ꝙ ſic: q2 vtile ꝑ inutile non dʒ viciari ſm dy. In gl.certe ſic: ꝛ ita ibi ar. contra ſol.q2 ſi alij ſunt veri tutores ſufficeret vnus: vt .l.ſi ex pluribus.ſ.de auc.tu.ꝛ.C.e.l.fi. ꝛ ideo eius auctoritas qui tutor eſt nil opatur.ar.l.ſi duobus.§.heres de le.i.ſed ſi duo eſſent arbitri nõ ſufficeret ꝑ vnuȝ pronunciari: vt.e.§.ꝛ ideo adiectio huiꝰ arbitri nõ põt facilius nõ reddit inutile: vt.l.ſi ita.ꝛ.l.celſus.ſ.de arbi. In tex.ibi dabo.in integ.re. ¶ Oppo.ꝙ cõtractus vel quaſi q a falſo curatore celebratur eſt ipſo iure nullus ꝛc. vt.l.ſi is qui.ſ.ti.i.ꝛ.l.ſi pluribꝰ.ij.rñ.ſ.de auc.tut.ꝛ.l. neqȝ.j.de re.co.ergo ſuperuacua eſſet reſtitutio ex hoc edicto: vt.l.in dubiũ.C.de tu.ꝛ cu.da.ab his.rñ.ꝙ ẽ verum: q2 contractus eſt ipſo iure nullus in preiudicium pupilli ꝛ nõ ipſi pupillo in integrum reſti.eſt neceſſaria ſed in preiudiciũ cõtrahẽtis iſte contractus eſt aliquis vt.l.iulianus.§.ſi quis a pupillo.ꝛ de acti.emp.l.nõ eo minus.C.de ꝓcur.alias ſi cõtraheret nõ interueniente alio ꝙ pupillo ſibi ĩputaretur. ꝛ ideo reſtitutio ſibi nõ eſt neceſſaria ſm Dy.

s **Id.** In glo.qñ idem eſt arg.contra.C. de rei ven.l.ſi fundus.que.l. videtur probare totum oppoſitũ.ſ.ꝙ denunciatio cõſtituat aliquẽ in malã fidem ꝛ cum illa.l.ſi fundus.con cor.l.quedã.§.pe.ſ.de eden.ꝛ quod ibi no.ꝛ.l.ait pretor.§.ſi quis ꝑtinceps.j.que in frau.cred.ꝛ per iſta facit .ſ.ꝙ denunciatio nõ cõſtituat quẽ in mala fide.j.ꝑ em pt.l.i.ꝛ.l.ſi qs maior de reſcin.vẽ.põt ſolui iſto modo q2 iſta lex ꝛ cõtraria loquitur quãdo credit denunciatiõi. ſed contra hoc videtur inſtare glo.que eſt in.d.l.ſi fundus: que facit hanc.q.ſi nõ credidit ꝛc. ꝛ tamen determinat ꝙ in mala fide cõſtituatur: ꝛ iõ dic ꝙ aut ille cui ſit denunciatio ſciuit illũ quem denũciauit habere ius denũciandi: ꝛ tũc videatur in mala fide cõſtitutus.ita loquitur ſi fundus ꝛ glo.aut nõ ſciuit illũ habere ius denunciandi: ꝛ tũc nõ videatur in mala fide ꝯſtitutꝰ: ꝛ ita videtur probari in.l.

Sed ꝯtra hoc videtur iſte tex. vbi in dubio nõ videtur cõſtitutus in mala fide ſm Dy. dicit Dy.ſol.vt ibi.ꝛ.l.fundus: q2 hic erat dolus tutoris qui preponderat culpe illius qui nõ credidit denunciationi: vt.l.itẽ ſi obſtetrix.ad.l.acqui.in.l.ſi putator.ꝛ.l. qui foueas.e.ti.ꝛ per hanc ſol.videtur reſtringi hec.l. ꝙ iſta lex nõ habeat locum niſi quando agitur per cõtrahẽtem cõtra tutorem.nã ſi cõtrahens agit cõtra pupillum nõ extinguitur dolus tutoris: vt.ſ.e.l.i.§.idem põpo.ꝛ ideo dic ꝛ meliꝰ ſm Dy ꝙ hic cõtrahens tractabat de dãno vitando.pupillus autẽ ecõtra.in.l.3ria cui eſt facta denũciatio ꝛ ideo culpa ſua: q2 nõ credit denunciationi.debet ſibi nocere cõtra illũ qui ĩ nulla culpa fuit: de hoc vide per Cynuȝ.in.d.l.ſi fundus. ¶ Quero hic an ſi poſt cõtractum fiat denũciatio ꝯſtituat contrahentem in mala fide.de hoc eſt glo.ꝙ non in.l.i.j.pro empt.facit glo.pro hoc in.l.cõcubinatu.ſ. de arbi.vbi dicit ꝙ ab initio ſemp fienda eſſet denũciatio: quod no.q2 vtile eſt.

p **Lane.** Not.ꝙ qui beneficio edicti nõ vtitur cõtra eum non põt excipi de beneficio edicti.ꝛ inducitur in ar.ad.q. dicitur in ſtatuto ciuitatis ꝙ poſſet peti inſtrumentũ executiõi mãdari: ſaluo ſi ſteterit per.x.ãnos.modo ſtetit per.x. annos: an poſſim petere per libelluȝ ſm ius cõe.ꝛ videtur ꝙ poſſim per hanc.l.q2 ego qui peto per libellũ nõ vtor beneficio ſtatuti pro executione: ꝛ ideo nõ põt de illo ſtatuto contra me excipi: in ciuitate iſta mihi videtur ꝙ practicetur cõtrarium: neſcio ſi ſcit propter alia ĩ ſtatuto poſita.

i **Nterdum.** In glo.reſti.in fi. ĩmo videtur valere per probationem tutoris ad hoc vt reſtitui nõ poſſitꝰ ꝛ videtur ob.l.i.§.idem põpo.ſ.eo.ti.So. aliud eſt in compellendo litigantem quo caſu iudicium in preiudicium pu.nõ valet: ꝛ ideo litiganti ꝛ reo reſtitu.conceditur: ꝛ aliud eſt legitimare perſonã tutoris: ꝛ vȝ in preiudicium pupilli ꝛ reſtitutio denegatur.

p **Upilli.** Ibi incertuȝ.cauti.de incerto. caut.vt.j.ad tre.l.cogi.§.ſi pater.h.d.ꝛ nõ ſunt alia. Bar.

n **Ouiſſime.** Iſtum tex.not.ibi dum dicit quid eniȝ. facit ad vnam.q.quã habui de florẽtia de iudice q nõ torqueret hoĩem: ſed ſpoliare fecerat ꝛ ipſe fuit confeſſus ꝛ no.alleges ea que habẽtur in titu.ꝙ me.cau.con cor.cum iſto tex.ſm Ja.de are.quod hẽtur in ſimili.in .l.ſi quis man.ſ.de ne.ge.vbi no.formam huiꝰ conditionis ꝛ illã.l.facio.no.valde: q2 videtur concor.cuȝ.l.facere poteſt.ſ.ſolu.ma.iſta ſol.videtur inuere ꝙ quãdo auctoritate falſi tutoris querit pupillus ꝛ reſtituitur cõtrahens nõ tenetur pupillo ad ſumptus litis. ꝛ per hanc .l.determiat Cy.vnaȝ.q.ꝛ eſt qđ ꝙ quidã erat debitor

117

⁊ quidaʒ iudex ſibi precepit vt ſolueret: ⁊ ille promiſit ſoluere deinde ſoluit an videatur cõpulſus ſoluiſſe. certe ſic: vt hic ⁊ iſta ſunt quotidiana.

s **I falſo.** Nota iſtam.l. ⁊ tenebis menti ex cauſa iuſta ignorãtie poſſuʒ petere reſtitutionẽ in integrum.h.d.

f **Alſus.** Dico ꝙ ille qui ꝓmiſit: vt tutor vel procurator ſe obligare debet probare ſe tutorem vel ꝓcuratoreʒ vel iuris equitate eius cuius tutela nõ ꝓcedit: ⁊ debet probare p.l. .i.⁊.ij.C.de arg.di.cui pig.nõ de.

¶ De fideiuſſorib⁹ ⁊ noiatoribus ⁊ heredibus tutoꝝ ⁊ curatorum. Rica.

q **Uãuis.** In gl.in.ff.nõ eſt: ibi.ar.ſ.dictuʒ: ⁊ eſt tex.in.l. plerunqʒ tutela.ſ.de tute. ⁊ ſic facit ſm Dy. ⁊ Ja.de are. ꝙ officia nõ tranſeunt ad heredes. In glo in ff.explicari.ibi in iudicio. ſecus ⁊ ibi.ſ.de iudi.l.tam ex cõtractibus.videt̃ idem in iudicio.j.ſi pen.ap.mors inter.l.i.§.ſi.ſed põt reſponderi in fugiendo ibi in cã app.hic in cauſa ꝑnci.tũc arguo ſic.nam ibi parificat̃ tutor tutela finita ⁊ ante redditas rõnes.ſed tutor tutela finita ⁊ ante redditas rationes tenetur exequi cauſam principalẽ: vt.l.ita auteʒ .§.cõpletam.ſ.de admi.tu.igitur heres tutoris tenet̃. Dy.pro hac opi.facit.l.tutor.j.de app.⁊.l. ex cõtractibus: que hic allegatur poteſt reſponderi ſʒ Ja. de are. ꝙ illa lex loquit̃ in filio qui ſm hec iura nõ habebat heredẽ: vt.l.antepe.ſ.ad macedo.⁊.l.i.⁊.ij.de caſtrẽ.pe. hic aũt loquitur in eo qui habebat heredem: igitur cõtrarium non ob. In tex.ibi ꝙ penes: ita ꝙ ipſe ſibi poſſideat: q: verbum penes ſignificat poſſeſſioneʒ: vt.l.penes.de ver.ſig.⁊ eſt ratio.q: tutor nõ tenetur ex dolo ⁊ lata culpa ipſius: vt.C.de here.inſti.l.i.⁊.l.cũ oſtendimus.j.e.ſm iac.de are.

p **Oſtulare.** Querit hic Dy. que potera t hic eſſe dubitatio huius.l. ⁊ dicit ꝙ põt eſſe iſta.nã fideiuſ. ꝑ ſtipulatione: vt probat̃ in.l.ſtipulatio.§. ſatis accepti. ⁊ .l.i.ff.verbis.j.de acti.⁊ obli.⁊.l blandi.de fideiuſ. ſed in ſtipulatione nõ veniunt: niſi ea que ſunt in ipſa ſtipulatione ⁊ ipſius cõceptione expreſſa: vt.l.quod dictum nihil erat expreſſuʒ: ergo videbat̃ fideiuſſorẽ rõne iſtarum vſurarum nõ teneri.ſed ad hoc reſpõdit ipſe ⁊ dicit ꝙ fideiuſſor videt̃ acceptus in oẽm cauſaʒ in qua ẽ obligatus ad vſuras: vt.l.ij.j.de admi.re.ad ci.perti.

c **Um oſtendimus.** Querit hic Dy. quare heres tutoris pro nõ cõnexis tenet̃ act. tu.vt hẽtur in.l.tutor aũt.pro nõ connexis finita tutela cauſa mortis tutoris etas pupilli amittit hanc actionẽ nõ patitur niſi gratia cõnexitatis inducat hoc ſed Ja. de are.dicit ꝙ finita tutela ſi heres tutoris nouaʒ ĩchoat ꝙ ipſe nõ tenet̃ actione tutele ſed actione ne.geſt. ⁊ hanc.l.intelligit ipſe qñ iam inchoatã heres perfecit.ſʒ dictũ Dy.⁊ glo.dico veruʒ per tex. Ibi in archam tutoris pupilli pecuniã.in glo.ibi leuis culpa. Ja.de are.dicit ꝙ ſi heres inchoata per tutorẽ explet̃: ꝙ ipſe tenet̃ de dolo ⁊ lata culpa: ſi ſponte incepit aliud negocium pupilli gerere: q: alia noua inchoet: ipẽ tenetur etiã de leui culpa: ſicut quilibet.de ne.geſt.l.culpa.⁊ intelligit hunc text.qñ heres iam inchoata per defunctũ ꝑfecit. ſed dic ut dixi in prima.q.

Fideiuſſores. In tex.ibi affirmatoruʒ No. qui dicebant idoneos eſſe tutores. Ibi tacuerũt affirmare videt̃ non cõtradicẽdo Dy.no.ex iſto.§.in prin. No.hic preſentiaʒ inducere conſenſum quod intelligit Ja.de are.eſſe verum fauore pupillorum.⁊ quod iſte.§.nõ intelligatur extra ſuos terminos.nam dicit ſi nõ eſſent oĩa que ſunt in iſto.§.tunc preſentia nõ induceret cõſenſum.hũc.§. perpetuo tene menti ⁊ dubium.l.ꝓcedit: q: fideiuſſores nunquã obligant̃: niſi per ſtipulationẽ in qua debʒ primo ꝓcedere interrogatio ⁊ ſequi rñſio. Et facit optime ar.ad.q.ꝙ ſi quis accuſatur de aliquo crimie ⁊ ab eo petatur fideiuſſor de condẽnatione ſoluenda ꝙ ſi fideiuſſor fuit pñs ⁊ ſcriptus fideiuſſor nõ ꝯdixit ꝙ obligatur: q: reſpu. ⁊ minor eqparant̃: vt not.i.l.reſpu.C.ex q.cau.ma.⁊.l.rẽpublicã.⁊ ibi melius.C.de iu.reipu.

b **Eres.** No.ꝙ inſtãtia ex parte rei trãſfertur ad heredem.h.d.nõ ſũt alia in iſta lege.

¶ De magiſtratib⁹ cõueniẽdis ⁊ eoꝝ hẽdib⁹. Rica:

i **N ordine.** Contra iſtuʒ.ff. op. de.l.ꝙ maior.⁊.l.aliud.§.refert.vbi ad oẽ preiudicat ſi maior pars facit. Sol.quedã ſunt que expediunt̃ per maiorẽ partẽ que incũbunt ipſi vniuerſitati neceſſario.⁊ ſic loqtur.d.§.refert.⁊ quedam ſunt que vniuerſitati nõ incũbunt neceſſario: ⁊ de his loquitur hic: ⁊ hoc etiã placet Dy.in.d.§.refert.

Magiſtratibus. Inducit Dynus ꝙ ꝗuis iudicis officio fuerit de expẽſis condẽnatus: tamen illud intelligit̃ ſi fuerit petitũ.facit.l.iiij.§.hoc auteʒ de dam.ĩfec.ex quo ergo habes ꝙ dicimus iudicẽ teneri: ſi nõ condẽnauit de expenſis: vt.l.properandũ.§.ſin aũt.C.de iudi.⁊.l.ſi.C.qñ ꝓuo.nõ eſt ne.intelligit̃ ſi hoc a patre fuerit petitum expreſſe.⁊ hoc tenet Dy. Item quis debet magiſtratum monere.tex.videt̃ hic ſentire dum dicit qui minore man.⁊c.ꝙ ſuperior debet ãmonere.tu dic contrarium: ⁊ iſte.§.loquitur ſʒ iura antiqua.hodie magiſtratus municipales poſſunt dare tutores: vt inſti.de attil.tu.§.ſi neqʒ.

Si inter. Iſte.§.allegat̃ in materia excuſſionis: ideo tene ipſum menti.

Priuilegium. Iſte.§.nõ reperitur alibi.dicit Dy.⁊ ratio ẽ: q: promptius ſubuenit̃ pupillo contra tutorem: q: tutor ſpecialiter ꝓpter pupillum tenet̃.curator vero ſpecialiter propter ipſum pupillũ nõ: ſed propter vtilitatẽ publicam.iõ nõ ita ꝓmpte cõtra eum ſubuenitur.

p **Roponebatur.** Iſta lex nõ reperit̃ alibi dum glo.dicit in ſe periculũ.i. in ſe omnem culpaʒ.iſtud nõ eſt verum: q: magiſtratus tenet̃ ad inſtar tutoris ſed tutor nõ tenetur de leuiſſima: vt dixi in .l.j.ti.i.

m **Agiſtratus.** In titulo iſto dictũ eſt ꝓmiſcue de ſatiſdatio.rẽ pu.ſal.fo.que preſtatur magiſtratui. ⁊ que preſtatur tutori.de oĩa eius: ⁊ eius effectu vide no.in.§.ſi qs curator.ff.illud.inſti.rẽ pu.ſal.fo.

i **N magiſtratus.** Finẽ huius legis feci te notare in.l.cũ eadem.de ff.ſig.dicit̃ hic eadẽ actio: que ſit eadem quidã dicunt.ſed vtili tutele.dic ⁊ bene ꝙ eadẽ.ſ.in genere nõ in ſpecie: ꝙ teneat̃ vtili potuit illos mouere: q: glo.quas hoc anno habuiſtis dicunt ꝙ magiſtratui datus tutor videt̃ gerere: alia tamẽ opi.eſt vera.hic non ſunt alia.

¶ De rebus eoꝝ qui ſub tutela vel cura ſũt ſine decreto nõ alienandis vel ſupponẽdis. Rica.

f **Mperatores.** In glo.tũc enim.ibi de admi.tu.l.tutelam. Item etiã donatio propter nuptias ſine decreto fieri põt: vt.C.ſi aduer.do.l.i. Item ꝓpter auctoritateʒ rei

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg